

מכללת הרצוג-גוש עציון
ימי עיון בתנ"ך
קייץ תשס"ט

"ויגש אליו יהודה"

1. רמב"ן בראשית פרק מד פסוק יט:

לא ידעתי טעם לאריכות דברי יהודה בספור מה שהיה כבר ביניהם... ואשר יראה לי על דרך הפשט, שאינם רק תחנונים להעיר רחמיו... וזה ענין הסיפור, אמר לו אנחנו באונס הגדנו באחינו זה מפני שאלת אדני, ולא הודינו גם כן להורידו לפניך כמצותך הראשונה, רק אמרנו כי לא יוכל הנער לעזוב את אביו, אבל בנפשינו נביא אותו מפני זלעפות רעב, כי אמרת לא תוסיפון לראות פני. ולא רצה אבינו לשמוע עד היותינו כולנו בסכנה לשוב לשבר מעט אכל, ואז הודה בפחד ובדאגה, ועתה כראותו כי אין הנער ימות בנפש מרה. ולכן תפול נא תחנתי לפניך לרחם עלינו ועל הזקן, וקח אותי תחת הנער לעבד עולם כי טוב אני ממנו, ולך תהיה צדקה. וזה טעם כל הפרשה.

2.

פרק מ"ב - התיאור האובייקטיבי	פרק מ"ד - נאום יהודה
(ט) ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם להם ויאמר אלהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם: (י) ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו לשבר אכל: (יא) כלנו בני איש אחד נחנו כנים אנחנו לא היו עבדיך מרגלים: (יב) ויאמר אלהם לא פי ערות הארץ באתם לראות: (יג) ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש אחד בארץ כנען והנה הקטן את אבינו היום והאחד איננו:	(יט) אדני שאל את עבדיך לאמר היש לכם אב או אח: (כ) ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו:
(יד) ויאמר אלהם יוסף הוא אשר דברתי אלכם לאמר מרגלים אתם: (טו) בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה: (טז) שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת אתכם ואם לא חי פרעה פי מרגלים אתם: (יז) ויאסף אתם אל משמר שלשת ימים: (יח) ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלהים אני ירא: (יט) אם כנים אתם אחיכם אחד ואסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם: (כ) ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן:	(כא) ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו:
	(כב) ונאמר אל אדני לא יוכל הנער לעזוב את אביו ועזב את אביו ומת: (כג) ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני:

פרק מ"ב – סיפור האחים הראשון ליעקב	פרק מ"ג – סיפור האחים השני ליעקב
(ל) דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות ויתן אתנו כמרגלים את הארץ: (לא) ונאמר אליו כנים אנחנו לא היינו מרגלים: (לב) שנים עשר אנחנו אחים בני אבינו האחד איננו והקטן היום את אבינו בארץ כנען: (לג) ויאמר אלינו האיש אדני הארץ בזאת אדע כי כנים אתם אחיכם האחד הניחו אתי ואת רעבון בתיכם קחו ולכו: (לד) והביאו את אחיכם הקטן אלי ואדעה כי לא מרגלים אתם כי כנים אתם את אחיכם אתן לכם ואת הארץ תסחרו:	(ב) ויהי כאשר כלו לאכל את השבר אשר הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם שבו שברו לנו מעט אכל: (ג) ויאמר אליו יהודה לאמר העד העד בנו האיש לאמר לא תראו פני בלתי אחיכם אתכם: (ד) אם ישך משלח את אחינו אתנו נרדה ונשברה לך אכל: (ה) ואם אינך משלח לא נרד כי האיש אמר אלינו לא תראו פני בלתי אחיכם אתכם: (ו) ויאמר ישראל למה הרעתם לי להגיד לאיש העוד לכם אח: (ז) ויאמרו שאל שאל האיש לנו ולמודתנו לאמר העוד אביכם חי היש לכם אח ונגד לו על פי הדברים האלה הידוע נדע כי יאמר הורידו את אחיכם:

4. רמב"ן בראשית פרק מב פסוק ט:

ויאמר אליהם מרגלים אתם - העלילה הזאת יצטרך להיות בה טעם או אמתלא, כי מה עשו להיות אומר להם ככה, וכל הארץ באו אליו, והם בתוך הבאים, כמו שאמר לשבור בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען. ואולי ראה אותם אנשי תואר ונכבדים, לבושי מכלול כולם, ואמר להם אין דרך אנשים נכבדים ככם לבא לשבור אוכל כי עבדים רבים לכם.

5. רשב"ם בראשית פרק מב פסוק ט:

ולפי שהיו בעלי קומה וכולם עשרה כל שעה ביחד ולא היו נפרדים אילו מאילו כשאר בני אדם הבאים משאר מקומות לשבור בר, אמר להם מרגלים אתם:

6. רמב"ן בראשית פרק מג פסוק יד:

ורש"י כתב רוח הקדש נצנצה בו לרבות את יוסף. ובבראשית רבה (צב ג) גם כן אמרו ושלח לכם את אחיכם, זה יוסף, אחר, זה שמעון. ונכון הוא. כי נתן דעתו בעת התפלה להתפלל סתם גם על האחר אולי עודנו חי:

פרק מ"ב – התיאור האובייקטיבי	פרק מ"ג – נאום יהודה
(לח) ויאמר לא ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר וקראהו אסון בדרך אשר תלכו בה והורדתם את שיבתי ביגון שאולה:	(כז) ויאמר עבדך אבי אלינו אתם ידעתם כי שנים ילדה לי אשתי: (כח) ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה: (כט) ולקחתם גם את זה מעם פני וקרהו אסון והורדתם את שיבתי ברעה שאלה: